

Studieförbundet Vuxenskolan Regionförbund i Skånes remissvar på förslag till regional kulturplan för Skåne 2016-2019

Härmed lämnar Studieförbundet Vuxenskolan Regionförbund i Skåne sitt remissvar på förslaget till ny regional kulturplan för Region Skåne 2016-2019.

Studieförbundet Vuxenskolan

Studieförbundet Vuxenskolan (SV) är ett av Sveriges största studieförbund. Vi erbjuder studiecirklar, kurser och kulturarrangemang.

SV ska erbjuda kreativa mötesplatser som ger människor möjligheter till kunskap, reflektion, bildning och samhällsengagemang. Dels för den enskilda människan, dels för grupper av människor med gemensamma behov och värderingar.

SVs verksamhet ska vara tillgänglig för alla och bedrivs så att det finns jämlika förutsättningar för alla att delta. Vi har ett särskilt ansvar för att nå utsatta människor och grupper liksom för att övervinna olika typer av studiehinder. Verksamheten genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv.

SV är folkbildningens mest lokala studieförbund i Skåne. Vi finns lokalt förankrade i samtliga 33 kommuner genom våra sex lokalavdelningar. Genom ett rikt utbud av cirklar, föreläsningar och kulturarrangemang ger vi möjlighet till ny kunskap och spännande möten med andra människor. Vi arbetar för att vara en regional och lokal kraft för samhällsutveckling och demokrati.

SV Skåne är ett regionförbund som ägs av SVs sex lokalavdelningar i Skåne samt av LRF Skåne, Centerpartiet Skåne, Folkpartiet Skåne och Vi Unga Skåne. Utöver dessa har vi flera regionala medlems- och samarbetsorganisationer.

Allmänt

Studieförbundet Vuxenskolan är generellt positiv till förslaget till regional kulturplan. Det är positivt att kulturplanen lyfter upp vikten av samverkan och att en mångfald av aktörer är avgörande förutsättningar för ett starkt kulturliv i Skåne. Studieförbunden är en högst närvarande och mångfaldig aktör.

Studieförbundet Vuxenskolan ser också att skrivningen kring folkbildningens roll har utvecklats och stärkts sedan förra kulturplanen. Det är centralt att det i kulturplanen tydliggörs att studieförbunden har ett bredare samhällsuppdrag än att bidra till ett starkt kulturliv. Det görs, men kan göras än tydligare och även manifesteras i det inledande kapitlet, inte bara i verksamhetsområdet Folkbildning.

Vårt förslag till skrivning för att tydliggöra studieförbundens roll och uppdrag:

Det viktigaste samhällsuppdraget för folkbildningen är att genom bildningsarbetet stärka demokratin och garantera mångfalden i samhället.

Samhällsuppdraget är grunden för Region Skånes stöd till de tio studieförbund som finns i regionen.

Folkbildningen arbetar i skärningspunkten mellan det professionella kulturlivet och amatörcultur, mellan utbildning och bildning, mellan civilsamhälle och offentlig verksamhet, mellan idéburen sektor och statlig styrning, mellan olika generationer och olika kulturer. Genom att vara en mötesplats för olika samhällsgrupper och för olika verksamhetstyper har folkbildningen en särskild kompetens. Mångfalden är folkbildningens styrka.

Detta uppdrag rimmar väl med målet för folkbildningspolitiken "Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället."

1. Inledning

1.1 Bakgrund och utgångspunkter

Generellt bra utgångspunkter med samverkan mellan aktörerna i fokus. Positivt att inte utgå från pengar och statliga medel utan att sätta det kulturpolitiska uppdraget och utvecklingsambitionerna i fokus.

Fler kulturarenor och mötesplatser behövs för att många människor ska ges möjlighet att producera och göra sin kultur tillgänglig i det offentliga rummet. Det gäller inte minst nyskapande och utmanande kulturformer. Att visa sitt skapande för andra människor eller att med kulturell form som medel göra sin röst hörd i det offentliga samtalet är vitalt för samhällsutvecklingen.

1.3 Regionala kulturpolitiska mål och strategier

Här finns en tendens att göra kulturen alltför instrumentell då den ska bidra till social sammanhållning, ett miljömässigt hållbart Skåne och ska främjas som en viktig utvecklingsfaktor. Viktigt att i det sammanhanget värna kulturens och alla dess uttrycks egenvärde.

Obundenhet och frihet är grundläggande för att kulturen skall fylla sin roll som en självständig, dynamisk, utmanande och ifrågasättande kraft i samhället. En stark yttrande- och tryckfrihetslagstiftning utgör basen i en fri och obunden kultur. Kulturen är en viktig kraft i det demokratiska samhällsbyggandet.

Bra att kulturplanen slår fast att "Kulturen ska vara livskraftigt i alla delar av Skåne och bidra till människors livskvalitet oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk och kulturell tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller

ålder samt socioekonomiska förutsättningar och bostadsort.” Det är en skrivning som förpliktigar och som kräver en mångfald av lokalt förankrade kulturaktörer. I de samlade studieförbunden finns förutsättningar att på ett avgörande sätt nå ambitionerna, förutsatt adekvat stöd.

*** Förbättrade villkor för konstnärligt skapande**

En aspekt rörande finansiering är studieförbundens roll som uppdragsgivare åt professionella kulturutövare. Det kan vara såväl i form av framträdanden på scen inför publik och som studiecirkelledare. Studieförbunden är en av de större uppdragsgivarna för professionella kulturutövare, med en tryggad finansiering kan denna roll ytterligare stärkas.

*** Ökad tillgång och tillgänglighet till kulturlivet**

Här ser vi gärna att det tydliggörs att vanor och bildningsnivå är en aspekt på tillgång och tillgänglighet till kulturlivet

*** Ökad samverkan mellan kultur och andra samhällsområden/politikområden**

Detta stödjer vi fullt ut. Viktigt att aktörerna som ansvarar för utvecklingen inom respektive område ser och aktivt söker samarbete med folkbildningen i dessa frågor. Det samhälleliga stödet ska främja samverkan mellan kulturinstitutioner och civilsamhället.

I uppdraget till de regionala kulturinstitutionerna ska finnas inskrivet att samarbete ska ske med civilsamhällets aktörer samt att samverkan skall ske på lika villkor

*** Utvecklad regional samverkan med idéburen sektor**

Mycket bra att denna punkt lyfts in i kulturplanen.

Särskilda målgrupper

När det gäller avsnittet om särskilda målgrupper förstår vi att alla grupper inte kan lyftas fram och behandlas särskilt. Dock vill Studieförbundet Vuxenskolan att två grupper lyfts fram som en särskild målgrupp i kulturplanen, delspersoner med funktionsnedsättning och dels unga i utsatt situation.

Personer med funktionsnedsättning deltar i mindre utsträckning än andra i kulturlivet.

Myndigheten för Delaktighet rapporterar att 2014 var det 48% bland personer med funktionsnedsättning som besökte något kulturarrangemang mot 64% bland resten av befolkningen.

Det är också en grupp som ofta har svårt med tillgång och tillgänglighet till kultur, som är beroende av andras omsorg för att kunna ta del av kultur, vars berättelser sällan kommer till tals i kulturen eller aktivt utövar kultur.

Det är viktigt att människor med funktionsnedsättning ges samma förutsättningar som andra att fullt ut bidra och medverka i kulturlivet oavsett detta är som besökare/publik, som deltagare, genom möjligheter till eget skapande eller som professionell kulturarbetare.

Många unga lever idag i en utsatt situation, genom ett socialt eller bildningsmässigt utanförskap. Skåne har stora utmaningar i att skapa integration, att stärka ungas psykiska hälsa och att skapa delaktighet i samhällslivet bland de många unga vuxna som inte fått fotfäste i utbildnings- eller arbetslivet. Den inneboende kraften i folkbildningen och kulturen kan användas för att skapa tillfällen till integration, hälsa och delaktighet. Vårt framgångsrika arbete med UNITY – hiphop som folkbildning kan tjäna som ett gott exempel.

2. Verksamhetsområden

Generellt ser vi positivt på samverkan och korsbefruktning med andra verksamhetsområden i kulturplanen. Studieförbunden har förmåga och kompetens att nå människor som andra inte når, vilket gör att kulturinstitutioner har allt att vinna på att samverka med eller ge uppdrag till studieförbunden för att utveckla sin egen verksamhet och publik.

Studieförbunden är en förutsättning för många kulturaktiviteter i hela Skåne.

Studieförbunden är viktiga aktörer för skapandet av kultur, som arrangör och som arbetsgivare för kulturarbetare. I många fall är de naven i det lokala kulturlivet. Genom sitt arrangörskap sprider de även den professionella kulturen geografiskt och är därför en central aktör för att öka deltagandet i kulturlivet.

I vårt remissvar koncentrerar vi oss på att kommentera verksamhetsområdet Folkbildning.

2.7 Folkbildning

Studieförbundet Vuxenskolan anser att det är bra att skrivningen om verksamhetsområdet inleds med det nationella målet för folkbildningspolitiken: "Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället." Den målsättningen bör vara styrande för Region Skånes syn på och stöd till folkbildningen. Den visar också tydligt att folkbildningen, som studieförbunden är en central del av, har ett uppdrag som sträcker sig långt utanför kultursektorn.

I andra stycket bör meningen "Studieförbunden genomför..." ändras till "Studieförbunden genomför studiecirkel, kulturprogram (såsom föreläsningar, teaterföreställningar, konserter och utställningar) och annan folkbildning.

Utveckling

Studieförbundet Vuxenskolan ställer sig bakom de rubricerade utvecklingsområdena och vill särskilt betona rollen i lokal och regional samhällsutveckling.

Vi vill skriva in i kulturplanen att Region Skåne skall stimulera studieförbundens arbete med grupper som i mindre utsträckning än andra är delaktiga i demokratiska samhället och i kulturlivet, t ex personer med funktionsnedsättning och personer med annan etnisk bakgrund än svensk.

När det gäller utvecklingsområdet att stärka studieförbundens roll i samhällsutvecklingen, ser vi den som mycket angelägen och vill betona tre aspekter:

- Region Skåne bör trycka på och lägga stor vikt vid lokal närvaro hos respektive studieförbund.
- Region Skåne bör lyfta fram att studieförbunden når ut bredare och mer lokalt än någon annan kulturaktör. Viktigt att betona folkbildningens betydelse som mötesplats och kulturarrangör och att denna har en vidare spridning lokalt än någon annan aktör.
- Det bör skrivas in i kulturplanen att studieförbunden är en lokal resurs för det offentliga att nå och samordna det lokal civilsamhället. På många orter och i många kommuner är studieförbundet att betrakta som lokala paraplyorganisationer för kultur- och föreningslivet och bör få lokalt stöd för den rollen.

Många lokala mötesplatser/arenor/scener är av avgörande betydelse för att göra kulturen tillgänglig i hela landet. Den mångfald och tillgänglighet som samlingslokalsorganisationerna erbjuder är vida överlägsen den som samhälleligt ägda institutioner kan erbjuda. Att prioritera bredd i arrangörsledet bidrar till att underlätta mötet mellan den professionella kulturen, amatörkulturen, deltagare och publik.

Genom studieförbunden skapas lokala resurscentra för civilsamhället. Studieförbunden bedriver ett omfattande bildnings- och kompetensarbete för föreningsliv och civilsamhälle, och kan sägas utgöra civilsamhällets viktigaste utbildningsform. Region Skåne är en viktig finansiär av detta arbete, men för att stärka och utveckla civilsamhället krävs också starka lokala stödstrukturer och nätverk.

4. Kulturpolitisk organisation

Folkbildningen, som studieförbunden är en central del av, begränsas av att sorteras in under en facknämnd, som Kulturnämnden i Region Skåne. Folkbildningen missgynnas vidare av att stödet administreras av en fackförvaltning såsom Kultur Skåne, eftersom studieförbundens huvuduppdrag ligger utanför kulturområdet.

De utvecklings- och projektbidrag som Kultur Skåne utlyser och som studieförbunden främst kan söka är tydligt inriktade på att stärka kulturlivet i Skåne, vilket starkt begränsar utvecklingsarbetet inom studieförbunden vars verksamhet bidrar till att människor, organisationer och samhällen växer.

Vi bejakar och stödjer varje steg som tas för att erkänna studieförbunden som samhällsaktörer som bidrar till regionens utveckling.

Britt-Marie Jobacker
Regionchef
Studieförbundet Vuxenskolan Regionförbund i Skåne